

לצורך השעה. צבאנו הנו מבוגר מדי במחשבתו מכדי שיקדים „זכות־עדיפות“ לשעשועי־הצגות צבאיים כביכול. ודאי, גם פרשת־תרגילים טקטית ואופרטיבית רצינית, אשר לא ניתן היה לפרוס אותה במלוא־היריעה במסגרתו של התמרון הראשון — עוד תמצא את השלמתה. אלא שגם אז ינהג בודאי צבאנו לגבי פרשות־תרגילים צפויות כאלו, כשם שידע לנהוג כלפי התרגיל שמאחרנו: — מנהג בודק ומנתח, כשאיזמיל הבקורת נתון בידי מכוניו, כשכל הישג מנותח ומפורק לחלקיו ולגרמיו, ומוצג למול התמונה של תנאי־מלחמה ממש, באם תבוא עלינו מחדש.

בקור־הרות הזה כלפי הישגים, בעוד־הניתוח למען הפקת הלקח המציאותי, המאלף־באמת — באלה הצד השני, החיוני, של הישגי תמרוני־הסתיו.

חיל הרגלי - הקדמוני

מעידים על כך כי גם אצלנו מגיעה לידי ביטוי אותה בעיה הקיימת, כנראה, בכל הצבאות: כיצד לתבטיח לו לחיל־הרגלים את כוונותיהם הראוי לתועלתו והכרוזית והמכרעת. כאשר נאמר, עוד בשנות מלחמת העולם, ע"י במוז גבוהית של צבא גרמני־ממש:

„הרגלי יזנו בחון בחון כל קילומטרי וקילומטרי של קרב; וכמו תמיד רחיה מלאכתו הקשה ביותר — המלאכות של תבטיח שטח ע"י הסתמכות והסתמכות — כל אותם התפקידים החייבים ידיעה שלמה של המבט הקרב. הוא ימצא בלב כל התבקות, בוצר זרמי מלאכת חיל הרגלים... הצורך בתכונותיו הלוחמות של הרגלי — הוא הוא היסוד המרכזי של הקרב והחיש.“ (עתון חיל הרגלים האמריקאי, אפריל 1944).

אן, כסיכומה, השנה, של במת־קיימנו של צבא אחר, שהתנסה אף הוא במעשה־המלחמה על פני כדור־הארץ כולו:

„מסעות־המלחמה, הניידים כל כך, של מלחמת העולם השניה עיצבו את דמותו של החייל הגרמני, כ„טכנאי“ מדרגה גבוהה. אדם המוכשר לחום ביום או בלילה, בגבעות, בביצות, במדבר או בג'ונגל בארץ טרופית — או כשמד־החום ירד מתחת לאפס; מומחה בהפעלת מחזור

או בלעדיהם, שבימי שלום; והוא נכון, במידה לא פחותה, גם לגבי תרגיל בשטח ארגוני, לוגיסטי, אור־פרטיב־סכימטי המנסה להדגים פעולות שיהיה צורך לבצען בתנאיה של המלחמה־החדשה, הכוללת. כידוע, היו תמרוני הסתיו הפעם, בראש וראשונה, תרגיל מסוג שני זה — אף כי היו בהם גם רגעים ופרקים של התנסות בעלת ערך טקטי מאלף. נודמנו כמה תמונות מרהיבות ודרמטיות — כזו של חטיבת־מילואים, „העולה מקצפו של הים אל חופו“ רק מעת־לעת לאחר התיצב אנשיה־האזרחים בעיר־נמל מרו־חקת בצפון (דומה — מקרה ללא־תקדים בצבאות־העולם באשר להתגייסות והפעלה מהירות); אך בעיקרו היה זה תרגיל „אפור“, — ודוקא משום כך נחוץ מאוד, — של התארגנות והתכוננות. בזה כיון

צבא חדיש — אסור לו כי יהא בנוי מחיצות־מחיצות של חילות „בפני עצמם“, השקועים ב„פטריו־טיות“ המיוחדת והבדלנית של כל אחד מהם. אחר־כך, עליו לטפח שיתוף פעולה מרהיק לכת; עליו לזווח צות־משולב של כל החילות. מבחינה זו — יהא קל אולי הפקידו של צבאנו אנו, החפשי מאסור רות מאובנות ומתקדימים היסטוריים של מעמד וכוונות־עדיפות לחיל זה או אחר, וההתבטאות או הקנאה וההיטון, הכרוכים באלה, עם זאת, אסור ששילובם והתרחי של החילות יביא למעשה לידי טשטוש תשומת הלב המיוחדת הנדרשת לגבי חיל אשר משקלו במעשה־הקרב — מצד אחד, והקושי המיוחד הכרוך בשירות בו — מזה, שניהם גם יחד מחייבים כי יטופח במיוחד בהתאם לצרכיהם שהם צרכי כל־ל־הצבא כולו. וכונת החיילים האלה בראש וראשונה אל חיל הרגלים.

אין זה ודאי מקרה שבחוברת זו של „מערכות“ (כאשר כבר נודמן גם בחוברות קודמות) נשמעים קולות המתריעים על הצורך בהתחשבות מיוחדת בצרכי חיל הרגלים באשר לכות־האדם ולטיבו. תביעה זאת משתמעת מה„מכתבים הזקך־טיים“ אשר מפרסם בחוברת זו „הלוחם“. קולות אלה

פנצן של כל־יִשְׁק מורכבים; בהנחת מוקשים ובסילוקם; בכוש־גהרות ובהנדסה ראשונית. — — — אל נא נשגה, הרגלי המאומן־היטב הנו טכנאי רב־חריצות עוד יותר מרוב חבריו שבחילות האחרים. וחיל הרגלים מחייב אנשים בעלי כושר־התפיסה והשכלה הגבוהים ככל האפשר.

כלי מבטאו של הצבא הסוביטי מנוסה־הקרב אינם חדלים מלחזור ולדבר על „מלכת שדות־הקרב — חיל הרגלים; והגם מדגישים וחוזרים כי רק מיטב האדם ומיטב האימון (והשני הרי מותנה ותלוי במציאותו של הראשון) יצלחו לתפקיד זה. אחד מראשי האחראים על אימון הגייסות של צבא־צרפת מתריע (בעקבות אזהרות דומות לרוב, בעתונות־הצבא הצרפתית) כי לא יתכן להניח למיטב כוחות־האדם לזרום דוקא אל גייסות טכניים שונים, ויהיו אלה בעלי צביון „חדיש“ ומושך כאשר יהיו, כי בנפש חיל־הרגלים — ומשום כך בנפש הצבא — הדבר. בעיה מקבילה לחלוטין מוצגת מדי פעם

לברור כשביצריה, אשר אפילו בצבאה היא צבא־רגלים מובהק, מתגלית אותה נטייה עצמה: להתרכזות מיטב „החומר האנושי“ — באשר לתפיר סה, השכלה ותכונות־רצון — בגייסות „טכניים“ יותר; ולהתדלדלותו, מבחינה זאת, של חיל־הרגלים. אין ספק בכך כי נדרש מאמץ חינוכי וארגוני רב למען נדע לשמור בצבאנו אנו את אותן התכונות אשר צינוהו, במידה כה נחוצה וחינונית שבבילגו, בשנות מבחן הקרבות — ושהן בראש וראשונה תכונותיו של הלוחם־הרגלי. לנו נחוץ הדבר עוד יותר מאשר לאחרים. ושיטת הכשרתו וחינוכו של צבאנו הצעיר פותחת גם אפשרויות לכך, למעלה מן המצוי אצל אחרים. הצורך, והאפשרויות — שניהם מחייבים: הליכת מיטב הצעירים, מתוך הבנה, הכרה ורצון, אל שורות הקדומני שבכל החילות, הראשון במערכת־המגן והצועד בראש בכל התקפה: — חיל הרגלים.

עם מלאכת שלוש שנים למה"ד

אה"מ"ה"ד בשלוש השנים הללו רבות־המעש. משורות פעילי־ההדרכה קמו ועלו בעל־יכולת ורבי התמכרות אשר מקצתם עודם אתנו ואף הספיקו בינתיים לרכוש ידיעה וכשרון־מעשה נוספים, משנות המאורעות והנוטרות, מתקופת מלחמת־העולם והח"ל, המאבק ומלחמת־השחרור. יישר כוחם! אחרים — נפקדו בשנות המלחמה. ואם לא נוכל להזכיר את כולם — נצין במיוחד את שמותיהם של אלה שהספיקו לתרום ולסייע אף לבמה המדריכה, ל„מערכות“: אליהו הרשקוביץ, יהושע גלוברמן, יצחק דובנא — כבוד ויקר לזכרם.

תמרוני הסתיו הוכיחו מה גדול היה ערך פעלם של מוסדות־ההדרכה ואנשי־ההדרכה בצה"ל. כן הורו כיהו, מה גדול עדין התפקיד העומד לפניהם. שנת המעשה הרביעית — חייבת לעבור בסימן השלמתה של המלאכה הגדולה שיסודותיה הנאמנים הונחו בשלוש השנים שמאחורינו.

הכנתו הארוכה של צבא נחוצה למען תוכל מלחמתו להיות קצרה. ויש וערכם האמיתי של ימי ההדרכה וההתאמנות האפורים, הארוכים והרבים מתבטאת דוקא בכך שאין לו לאותו צבא כלל צורך להגיע אל מעשה־המלחמה עצמו; כי הכשרתו הטורבה היא המבטיחה ממילא את הגנת ארצו ומשמשת תריס בפני פגיעה בשלומה. על כן כה חיונית מלאכתו של מכשיר־ההדרכה הראשי אשר לצבא: בצבאנו אנו מחלקת־ההדרכה, ופיקוד ההדרכה הקשור בה, — אשר רשימה קצרה המתפרסמת בחוברת זו, מעלה כמה ציונים, רחוקים מסיכום, לפעלה במשך שלוש השנים.

שנים על שנים טופחה תורת ההגנה והצבא בשורות ארגון ההגנה. לשם כך קם, התנסה בהדרגה והתגבש מוסד מרכזי: — לשכת ההדרכה, היא הלה"ד. ואכן, ממסורתו ומפעלו של מוסד זה גם היתד לאותו בנין רב־אגפים המוקם והולך בשקידה בצבא על־ידי